

PRÍLOHA A

**KARTAGENSKÝ PROTOKOL O BIOLOGICKEJ BEZPEČNOSTI
k Dohovoru o biologickej diverzite**

Zmluvné strany tohto protokolu,

Súc zmluvnými stranami Dohovoru o biologickej diverzite, ďalej len „Dohovor“,

Majúc na pamäti článok 19, odseky 3 a 4 a články 8 písm. g) a 17 Dohovoru,

Majúc na pamäti aj rozhodnutie Konferencie zmluvných strán Dohovoru II/5 zo 17. novembra 1995 vypracovať protokol o biologickej bezpečnosti s osobitným zameraním na cezhraničný pohyb všetkých živých modifikovaných organizmov, ktoré sú výsledkom modernej biotechnológie, a ktoré môžu mať nepriaznivý vplyv na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, ktorý ustanoví najmä vhodné postupy na vydávanie súhlasu na základe predbežnej informácie,

Opätovne potvrdzujúc princíp preventívnych opatrení, obsiahnutý v zásade 15 Deklarácie z Rio de Janeiro o životnom prostredí a rozvoji,

Uvedomujúc si rýchlu expanziu modernej biotechnológie a rastúce znepokojenie verejnosti z jej potenciálnych nepriaznivých vplyvov na biologickú diverzitu, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí,

Uznávajúc, že moderná biotechnológia má veľký potenciál prispievať k blahu ľudstva, ak sa jej rozvoj a využívanie riadi primeranými bezpečnostnými opatreniami na ochranu životného prostredia a zdravia ľudí,

Uznávajúc tiež, kľúčový význam centier pôvodu a centier genetickej diverzity pre človeka,

Berúc do úvahy obmedzené možnosti mnohých krajín, najmä rozvojových, vysporiadať sa s podstatou a rozsahom známych a potenciálnych rizík spojených so živými modifikovanými organizmami,

Uznávajúc, že dohody týkajúce sa obchodu a životného prostredia by sa mali vzájomne podporovať s cieľom dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja,

Zdôrazňujúc, že tento protokol sa nebude vysvetľovať tak, že naznačuje zmeny v právach a povinnostiach, ktoré má zmluvná strana na základe akýchkoľvek existujúcich medzinárodných dohôd,

Rozumejúc, že hore uvedené, nemá v úmysle podriať tento protokol iným medzinárodným dohodám,

sa dohodli takto:

Článok 1**Cieľ**

V súlade s princípom predbežnej opatrnosti, uvedeným v zásade 15 Deklarácie z Rio de Janeiro o životnom prostredí a rozvoji, je cieľom tohto protokolu prispievať k zabezpečeniu primeranej úrovne ochrany v oblasti bezpečného transferu, používania a iného nakladania so živými modifikovanými organizmami, ktoré sú výsledkom modernej biotechnológie, a ktoré môžu mať nepriaznivé účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí a s osobitným zreteľom na cezhraničný pohyb.

Článok 2**Všeobecné ustanovenia**

1. Každá zmluvná strana prijme potrebné a vhodné právne, administratívne a iné opatrenia s cieľom vykonávať svoje záväzky v rámci tohto protokolu.

2. Zmluvné strany, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí zabezpečia, že vývoj, nakladanie, preprava, používanie, transfer a uvoľňovanie všetkých živých modifikovaných organizmov sa

budú uskutočňovať spôsobom, ktorý zabráni rizikám pre biologickú diverzitu alebo ich zníži.

3. Žiadne ustanovenie tohto protokolu sa žiadnym spôsobom nedotkne zvrchovaných práv štátov nad ich teritoriálnymi vodami ustanovenými v súlade s medzinárodným právom, zvrchovaných práv a jurisdikcie štátov v ich výlučných ekonomických zónach a kontinentálnych šelfoch daných medzinárodným právom, ani uplatňovania navigačných práv a slobôd lodami a lietadlami, ktoré im poskytuje medzinárodné právo a príslušné medzinárodné dokumenty.

4. Žiadne ustanovenie tohto protokolu sa nebude vykladať ako obmedzenie práva zmluvnej strany uskutočniť opatrenia zamerané na lepšiu ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, než ako sa vyžaduje podľa tohto protokolu, ak je taká činnosť v súlade s cieľom a ustanoveniami tohto protokolu a v súlade s inými záväzkami, ktoré má táto zmluvná strana podľa medzinárodného práva.

5. Zmluvné strany sa vyzývajú, aby zohľadnili relevantné dostupné skúsenosti, nástroje a výsledky medzinárodných fór s pôsobnosťou v oblasti rizík pre zdravie ľudí.

Článok 3

Používanie pojmov

Na účely tohto protokolu

- a) „Konferencia zmluvných strán“ znamená Konferenciu zmluvných strán dohovoru;
- b) „Používanie v uzavretých priestoroch“ znamená každú činnosť vykonávanú v priestoroch, zariadeniach alebo v iných fyzických objektoch, pri ktorej sa nakladá s geneticky modifikovanými organizmami a ktorá je riadená špecifickými opatreniami účinne obmedzujúcimi ich kontakt s vonkajším prostredím alebo ich vplyv na toto prostredie;
- c) „Vývoz“ znamená zámerný cezhraničný pohyb z jednej zmluvnej strany do druhej zmluvnej strany;
- d) „Vývozca“ znamená akúkoľvek právnickú alebo fyzickú osobu podliehajúcu jurisdikcii zmluvnej strany vývozu, ktorá zabezpečuje vývoz živého modifikovaného organizmu;
- e) „Dovoz“ znamená zámerný cezhraničný pohyb z jednej zmluvnej strany do druhej zmluvnej strany;
- f) „Dovozca“ znamená akúkoľvek právnickú alebo fyzickú osobu, podliehajúcu jurisdikcii zmluvnej strany dovozu, ktorá zabezpečuje dovoz geneticky modifikovaného organizmu;
- g) „Živý modifikovaný organizmus“ znamená akýkoľvek živý organizmus, ktorý má novú kombináciu genetického materiálu, získanú pri použití modernej biotechnológie;
- h) „Živý organizmus“ znamená akéhokoľvek biologického jedinca schopného prenosu alebo replikácie genetického materiálu, vrátane sterilných organizmov, vírusov a viroidov;
- i) „Moderná biotechnológia“ znamená aplikáciu
 - in-vitro techník pre nukleové kyseliny, vrátane rekombinovanej deoxyribonukleovej kyseliny a priameho injektovania nukleovej kyseliny do buniek alebo organel, alebo
 - fúzie buniek pochádzajúcich z taxonomicky rôznych čeladií, ktoré prekračujú prirodzené fyziologické prekážky reprodukcie alebo rekombinácie a ktoré nie sú technikami využívanými v tradičnom šľachtiteľstve alebo výbere;
- j) „Organizácia regionálnej hospodárskej integrácie“ znamená organizáciu konštituovanú zvrchovanými štátmi príslušnej oblasti, na ktorú členské štáty previedli kompetencie týkajúce sa záležitostí riadených týmto protokolom a ktorá bola riadne splnomocnená v súlade s jej vnútornými postupmi na podpis, ratifikáciu, prijatie a schválenie protokolu alebo prístupenie k nemu;
- k) „Cezhraničný pohyb“ znamená pohyb živých modifikovaných organizmov z jednej zmluvnej strany do druhej zmluvnej strany, okrem prípadov, keď sa na účely článkov 17 a 24 preprava cez hranice štátov rozširuje na prepravu medzi zmluvnými stranami a štátmi, ktoré nie sú zmluvnými stranami.

Článok 4

Rozsah pôsobnosti

Tento protokol sa vzťahuje na cezhraničný pohyb, tranzit, používanie a iné nakladanie so živými modifikovanými organizmami, ktoré môžu mať nepriaznivé účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí.

Článok 5

Farmaceutická

Bez dopadu na článok 4 a bez toho, aby bolo dotknuté právo zmluvnej strany podriaďiť všetky živé modifikované organizmy hodnoteniu rizika predtým, ako rozhodne o dovoze, tento protokol sa nebude vzťahovať na cezhraničný pohyb tých živých modifikovaných organizmov, ktoré sú farmaceutikami pre ľudí, a ktoré sú predmetom iných príslušných medzinárodných dohôd alebo organizácií.

Článok 6

Tranzit a používanie v uzavretých priestoroch

1. Bez toho, aby bolo dotknuté ustanovenie článku 4 a akékoľvek právo zmluvnej strany tranzitu reglementovať prepravu živých modifikovaných organizmov cez svoje územie a poskytnúť pre klíringové stredisko biologickej bezpečnosti každé rozhodnutie tejto zmluvnej strany podľa článku 2 odsek 3 týkajúce sa tranzitu konkrétneho živého modifikovaného organizmu cez jej územie, ustanovenia tohto protokolu týkajúce sa postupu vydávania súhlasu na základe predchádzajúcej informácie sa nebudú vzťahovať na živé modifikované organizmy v tranzite.

2. Bez toho, aby bolo dotknuté ustanovenie článku 4 a akékoľvek právo zmluvnej strany podriaďiť všetky živé modifikované organizmy hodnoteniu rizika predtým, ako rozhodne o dovoze a stanovíť normy pre používanie v uzavretých priestoroch v rámci svojej jurisdikcie, ustanovenia tohto protokolu týkajúce sa postupu vydávania súhlasu na základe predchádzajúcej informácie sa nebudú vzťahovať na cezhraničný pohyb živých modifikovaných organizmov, ktoré sú určené na používanie v uzavretých priestoroch vykonávané podľa noriem zmluvnej strany dovozu.

Článok 7

Uplatňovanie postupu na vydávanie súhlasu na základe predchádzajúcej informácie

1. V nadväznosti na ustanovenia článkov 5 a 6, postupy na vydávanie súhlasu na základe predchádzajúcej informácie v článkoch 8 až 10 a 12 sa budú uplatňovať pred prvým zámerným cezhraničným pohybom živých modifikovaných organizmov, ktoré sa majú zámerné zaviesť do životného prostredia zmluvnej strany dovozu.

2. „Zámerné zavedenie do životného prostredia“ v odseku 1 sa nevzťahuje na živé modifikované organizmy, ktoré sú určené na priame využitie ako potraviny alebo krmivo alebo sú určené na spracovanie.

3. Článok 11 sa bude uplatňovať pred prvým cezhraničným pohybom živých modifikovaných organizmov, ktoré sa majú priamo využívať ako potraviny alebo krmivo alebo sú určené na spracovanie.

4. Postupy na vydávanie súhlasu na základe predchádzajúcej informácie sa nebudú uplatňovať na zámerný cezhraničný pohyb živých modifikovaných organizmov, ktoré budú v rozhodnutí Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu identifikované ako organizmy, u ktorých sa nepredpokladajú nepriaznivé účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre ľudské zdravie.

Článok 8

Oznámenie

1. Zmluvná strana vývozu písomne oznámi, alebo musí vyžadovať, aby vývozca písomne oznámil kompetentnému národnému orgánu zmluvnej strany dovozu zámerný cezhraničný pohyb živých modifikovaných organizmov spadajúcich pod rozsah pôsobnosti článku 7 odsek 1. Písomné oznámenie musí obsahovať prinajmenšom informácie uvedené v prílohe I.

2. Zmluvná strana vývozu zabezpečí, aby správnosť informácií poskytovaných vývozcom bola zákonnou povinnosťou.

Článok 9

Potvrdenie prijatia oznámenia

1. Zmluvná strana dovozu písomne potvrdí prijatie oznámenia oznamovateľovi do 90 dní od prijatia oznámenia.

2. V potvrdení sa uvedie:

- a) dátum prijatia písomného oznámenia;
- b) či oznámenie „na prvý pohľad“ obsahuje informácie uvedené v článku 8;
- c) či sa bude postupovať podľa vnútroštátnych predpisov zmluvnej strany dovozu alebo podľa postupu uvedeného v článku 10.

3. Vnútroštátne predpisy zmluvnej strany dovozu uvedené v odseku 2 písm. c) musia byť v súlade s týmto protokolom.

4. Ak zmluvná strana dovozu nepredloží potvrdenie o prijatí oznámenia, nebude to znamenať súhlas so zámerným cezhraničným pohybom.

Článok 10

Rozhodovací postup

1. Rozhodnutia prijaté zmluvnou stranou dovozu musia byť v súlade s článkom 15.

2. Zmluvná strana dovozu musí v časovej lehote podľa článku 9 písomne informovať oznamovateľa, či sa zámerný cezhraničný pohyb môže uskutočniť:

- a) len po písomnom súhlase zmluvnej strany dovozu; alebo
- b) po uplynutí deväťdesiatich dní bez nasledujúceho písomného súhlasu.

3. Zmluvná strana dovozu v časovej lehote dvestosedemdesiat dní od prijatia oznámenia písomne oznámi oznamovateľovi a do klíringového strediska biologickej bezpečnosti svoje rozhodnutie uvedené v odseku 2 písm. a), ktorým:

- a) povolí dovoz s podmienkami alebo bez nich a určí, ako sa rozhodnutie bude aplikovať na nasledujúce dovozy toho istého živého modifikovaného organizmu;
- b) zakáže dovoz;
- c) bude požadovať dodatočné relevantné informácie v súlade s vnútroštátnymi predpismi alebo prílohou I; pri vypočítavaní časovej lehoty, počas ktorej má zmluvná strana dovozu odpovedať sa nebude brať do úvahy počet dní, počas ktorých zmluvná strana dovozu čaká na ďalšie relevantné informácie; alebo
- d) bude informovať oznamovateľa, že časová lehota uvedená v tomto odseku sa predlžuje o stanovenú lehotu.

4. S výnimkou prípadu nepodmieneného súhlasu, musia byť v rozhodnutí podľa odseku 3 uvedené dôvody, na ktorých je založené.

5. Ak zmluvná strana dovozu neoznámí v časovej lehote dvestosedemdesiat dní od prijatia oznámenia svoje rozhodnutie, neznamená to súhlas so zámerným cezhraničným pohybom.

6. Absencia úplnej vedeckej istoty pre neúplnosť relevantných vedeckých informácií a poznatkov o rozsahu potenciálnych negatívnych vplyvov, ktoré môže mať živý modifikovaný organizmus na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity na území zmluvnej strany dovozu, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí, nebráni tejto zmluvnej strane vo vhodnom prípade prijať rozhodnutie ohľadom dovozu predmetného živého modifikovaného organizmu tak, ako je uvedené vo vyššie uvedenom odseku 3, s cieľom predísť alebo minimalizovať také potenciálne negatívne vplyvy.

7. Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu na svojom prvom zasadnutí rozhodne o vhodných postupoch a mechanizmoch na uláhanie rozhodovania zmluvných strán dovozu.

Článok 11

Postup v prípade živých modifikovaných organizmov, určených na priame použitie ako potraviny alebo krmivo, alebo na spracovanie

1. Zmluvná strana, ktorá prijme konečné rozhodnutie ohľadom domáceho používania, vrátane umiestnenia na trhu, živého modifikovaného organizmu, ktorý môže byť predmetom cezhraničného pohybu s cieľom priameho použitia ako potravina alebo krmivo alebo na spracovanie, musí v lehote do 15 dní od prijatia takého rozhodnutia informovať zmluvné strany prostredníctvom klíringového strediska biologickej bezpečnosti. Táto informácia musí obsahovať aspoň informácie uvedené v prílohe II. Zmluvná strana poskytne písomnú kópiu informácie národným kontaktným miestam každej zmluvnej strany, ktorá bude vopred informovať sekretariát, že nemá prístup do klíringového strediska biologickej bezpečnosti. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na rozhodnutia, ktoré sa týkajú poľných pokusov.

2. Zmluvná strana, ktorá prijala rozhodnutie podľa odseku 1, zabezpečí, aby správnosť informácií poskytovaných žiadateľom bola jeho zákonnou povinnosťou.

3. Každá zmluvná strana môže požadovať dodatočné informácie od orgánu určeného v odseku b) prílohy II.

4. Zmluvná strana môže v rámci svojich vnútroštátnych predpisov prijať rozhodnutie o dovoze živých modifikovaných organizmov určených na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie, ktoré je v súlade s cieľom tohto protokolu.

5. Každá zmluvná strana musí poskytnúť klíringovému stredisku biologickej bezpečnosti kópiu akýchkoľvek vnútroštátnych zákonov, predpisov a usmernení, ktoré sa vzťahujú na dovoz živých modifikovaných organizmov určených na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie.

6. Zmluvná strana, ktorá je rozvojovou krajinou alebo zmluvná strana, ktorá je krajinou v procese prechodu na trhovú ekonomiku, v prípade absencie vnútroštátnych predpisov spomínaných v odseku 4 vyššie a pri vykonávaní svojho vnútroštátneho práva, môže vyhlásiť prostredníctvom klíringového strediska biologickej bezpečnosti, že jej rozhodnutie pred prvým dovozom živého modifikovaného organizmu určeného na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie, o ktorom bola poskytnutá informácia podľa odseku 1 vyššie, bude prijaté v súlade s nasledujúcim:

- a) hodnotenie rizika vykonané súlade s článkom 15; a
- b) rozhodnutie prijaté v rámci predvídateľného časového rámca nepresahujúceho dvestosedemdesiat dní.

7. Ak zmluvná strana neoznámí svoje rozhodnutie podľa odseku 6 vyššie, nebude to znamenať súhlas s dovozom živého

modifikovaného organizmu určeného na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie, ani jeho zamietnutie, ak zmluvná strana neuvedie inak.

8. Absencia úplnej vedeckej istoty pre neúplnosť relevantných vedeckých informácií a poznatkov o rozsahu potenciálnych negatívnych vplyvov, ktoré môže mať živý modifikovaný organizmus na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity na území zmluvnej strany dovozu, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí, nebráni tejto zmluvnej strane vo vhodnom prípade prijať rozhodnutie ohľadom dovozu živého modifikovaného organizmu určeného na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie, s cieľom predísť alebo minimalizovať také potenciálne negatívne vplyvy.

9. Zmluvná strana môže uviesť svoje potreby ohľadom finančnej pomoci a budovania kapacít vo vzťahu k živým modifikovaným organizmom určeným na priame použitie ako potraviny alebo krmivo alebo na spracovanie. Zmluvné strany budú spolupracovať pri uspokojovaní týchto potrieb v súlade s článkami 22 a 28.

Článok 12

Preskúmanie rozhodnutí

1. Zmluvná strana dovozu, prihliadajúc na nové vedecké informácie o potenciálnych nepriaznivých účinkoch na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí, môže kedykoľvek preskúmať a zmeniť rozhodnutie ohľadom zámerného cezhraničného pohybu. V takom prípade zmluvná strana bude v lehote 30. dní informovať všetkých oznamovateľov, ktorí predtým oznámili pohyby živých modifikovaných organizmov uvedených v takomto rozhodnutí, ako aj klíringové stredisko biologickej bezpečnosti, a uvedie dôvody svojho rozhodnutia.

2. Zmluvná strana vývozu alebo oznamovateľ môže požiadať zmluvnú stranu dovozu, aby preskúmala rozhodnutie, ktoré prijala vo vzťahu k článku 10 alebo podľa neho, ak sa zmluvná strana vývozu alebo oznamovateľ domnieva, že:

- a) došlo k zmene okolností, ktoré môžu ovplyvniť výsledok hodnotenia rizika, na ktorom bolo založené rozhodnutie; alebo
- b) boli sprístupnené ďalšie relevantné vedecké alebo technické informácie.

3. Zmluvná strana dovozu písomne odpovie na takúto požiadavku v lehote 90. dní a uvedie dôvody svojho rozhodnutia.

4. Zmluvná strana dovozu môže podľa vlastného uváženia požadovať, aby sa pre následné dovozy vykonalo hodnotenie rizika.

Článok 13

Zjednodušený postup

1. Zmluvná strana dovozu za predpokladu, že sa uplatňujú primerané opatrenia na to, aby bol zaistený bezpečný cezhraničný

pohyb živých modifikovaných organizmov v súlade s cieľom tohto protokolu, môže vopred oznámiť klíringovému stredisku biologickej bezpečnosti:

- a) prípady, v ktorých sa môže uskutočniť zámerný cezhraničný pohyb do tejto zmluvnej strany v rovnakom čase, ako je o pohyb oznámený zmluvnej strane dovozu; a
 - b) dovozy živých modifikovaných organizmov, ktoré nepodliehajú postupu vydávania súhlasu na základe predbežnej informácie.
- Písomné oznámenia podľa pododseku a), sa môžu vzťahovať na nasledujúce podobné pohyby do tej istej zmluvnej strany.

2. Informácie o zámernom cezhraničnom pohybe, ktoré sú súčasťou oznámení uvedených v odseku 1 písm. a), musia byť vypracované podľa prílohy I.

Článok 14

Dvojstranné, regionálne a viacstranné zmluvy a dohody

1. Zmluvné strany môžu uzatvoriť dvojstranné, regionálne a viacstranné zmluvy alebo dohody týkajúce sa zámerných cezhraničných pohybov živých modifikovaných organizmov, ktoré sú v súlade s cieľom tohto protokolu a za predpokladu, že tieto zmluvy a dohody nebudú mať za následok nižšiu úroveň ochrany, ako poskytuje tento protokol.
2. Zmluvné strany sa budú prostredníctvom klíringového strediska biologickej bezpečnosti navzájom informovať o všetkých takýchto dvojstranných, regionálnych a viacstranných zmluvách a dohodách, ktoré uzavreli pred alebo po nadobudnutí platnosti tohto protokolu.
3. Ustanovenia tohto protokolu nebudú ovplyvňovať zámerné cezhraničné pohyby, ktoré sa uskutočnia podľa takýchto zmlúv a dohôd medzi zmluvnými stranami.
4. Každá zmluvná strana môže určiť, že jej vnútroštátne predpisy sa budú uplatňovať na konkrétne dovozy do tejto zmluvnej strany a svoje rozhodnutie písomne oznámi klíringovému stredisku biologickej bezpečnosti.

Článok 15

Hodnotenie rizika

1. Hodnotenia rizík vykonané podľa tohto protokolu sa musia vykonávať vedeckým spôsobom, v súlade s prílohou III a berúc do úvahy uznávané techniky na hodnotenie rizika. Takéto hodnotenia rizík budú založené minimálne na informáciách, ktoré sú poskytované v súlade s článkom 8 a na iných dostupných vedeckých dôkazoch s cieľom identifikovať a zhodnotiť možné nepriaznivé vplyvy živých modifikovaných organizmov na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí.
2. Zmluvná strana dovozu zabezpečí, aby pre rozhodnutia prijímané podľa článku 10 boli vykonané hodnotenia rizík. Môže požadovať, aby hodnotenia rizík vykonal vývozca.

3. Ak to bude zmluvná strana dovozu požadovať, náklady na hodnotenia rizika bude znášať oznamovateľ.

Článok 16

Riadenie rizika

1. Zmluvné strany, berúc do úvahy článok 8 písm. g) Dohovoru, vytvoria a budú uplatňovať vhodné mechanizmy, opatrenia a stratégie na reguláciu, riadenie alebo kontrolu rizík identifikovaných podľa ustanovení tohto protokolu o hodnotení rizika súvisiaceho s používaním živých modifikovaných organizmov, nakladaním s nimi a s ich cezhraničným pohybom.
2. Opatrenia vychádzajúce z hodnotenia rizika budú uložené v rozsahu nevyhnutnom na predchádzanie negatívnym účinkom živých modifikovaných organizmov na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity na území zmluvnej strany dovozu, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí.
3. Každá zmluvná strana prijme vhodné opatrenia na prevenciu neúmyselného cezhraničného pohybu živých modifikovaných organizmov, vrátane takých opatrení, ako je požiadavka na vykonanie hodnotenia rizika pred prvým uvoľnením živého modifikovaného organizmu.
4. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2, každá zmluvná strana sa bude usilovať zabezpečiť, aby sa každý živý modifikovaný organizmus, či už je dovážaný alebo doma vyvinutý, ešte pred jeho uvoľnením na určené používanie podrobil pozorovaniu počas vhodnej lehoty, ktorá bude úmerná jeho životnému cyklu alebo generačnému času.
5. Zmluvné strany budú spolupracovať pri:
 - a) identifikácii živých modifikovaných organizmov alebo špecifických znakov, ktoré môžu mať nepriaznivé účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre ľudské zdravie; a
 - b) prijímaní vhodných opatrení ohľadom zaobchádzania s takými živými modifikovanými organizmami alebo špecifickými znakmi.

Článok 17

Neúmyselný cezhraničný pohyb a núdzové opatrenia

1. Každá zmluvná strana prijme vhodné opatrenia na vyzvorenie dotknutého alebo potenciálne dotknutého štátu, klíringového strediska biologickej bezpečnosti a, ak je to vhodné, i príslušnej medzinárodnej organizácie, ak sa dozvie o udalosti v rámci svojej jurisdikcie, ktorej výsledkom je uvoľnenie, ktoré vedie alebo môže viesť k neúmyselnému cezhraničnému pohybu živého modifikovaného organizmu, ktorý môže mať významné nepriaznivé účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity v dotknutých štátoch, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí. Oznámenie sa musí poskytnúť ihneď, ako sa zmluvná strana dozvie o vyššie uvedenej situácii.

2. Každá zmluvná strana, nie neskôr ako pre ňu tento protokol nadobudne platnosť, poskytne klíringovému stredisku biologickej bezpečnosti podrobnosti o kontaktných adresách na účely prijímania oznámení podľa tohto článku.

3. Každé oznámenie vyplývajúce z vyššie uvedeného odseku 1 musí obsahovať:

- a) dostupné relevantné informácie o odhadovaných množstvách a relevantných vlastnostiach a/alebo znakoch živého modifikovaného organizmu;
- b) informácie o okolnostiach, za akých prišlo k uvoľneniu a o predpokladanom dátume, ako aj o používaní živého modifikovaného organizmu v zmluvnej strane, z ktorej pochádza;
- c) všetky dostupné informácie o možných negatívnych účinkoch na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj vplyvy na zdravie ľudí, ako aj dostupné informácie o možných opatreniach na riadenie rizík;
- d) akékoľvek iné relevantné informácie;
- e) kontaktné adresy, kde možno získať ďalšie informácie.

4. S cieľom minimalizovať akékoľvek významné negatívne účinky na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí, každá zmluvná strana, v ktorej jurisdikcii sa vyskytlo uvoľnenie živého modifikovaného organizmu uvedeného v odseku 1, bezodkladne začne konzultácie s dotknutými alebo potenciálne dotknutými štátmi, aby im umožnila vhodne reagovať a začať potrebné činnosti, vrátane havarijných opatrení.

Článok 18

Nakladanie, preprava, balenie a označovanie

1. Každá zmluvná strana, berúc taktiež do úvahy riziká pre zdravie ľudí, prijme s cieľom predchádzania nepriaznivým účinkom na ochranu a trvalé využívanie biologickej diverzity potrebné opatrenia vyžadujúce, aby sa živé modifikované organizmy, ktoré sú predmetom zámerného cezhraničného pohybu v rámci tohto protokolu, balili, prepravovali a aby sa s nimi nakladalo za bezpečnostných podmienok, berúc do úvahy príslušné medzinárodné pravidlá a normy.

2. Každá zmluvná strana prijme opatrenia vyžadujúce, aby dokumentácia sprevádzajúca:

- a) živé modifikované organizmy, ktoré sú určené na priame použitie ako potravinu alebo krmivo alebo sú určené na spracovanie, zreteľne označovala, že „môžu obsahovať“ živé modifikované organizmy a nie sú určené na zámerné zavedenie do životného prostredia, ako aj kontaktné adresy, kde možno získať ďalšie informácie. Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu rozhodne o podrobných požiadavkách v tejto veci, vrátane uvedenia totožnosti a iných jedinečných identifikačných údajov nie

neskôr ako dva roky po nadobudnutí platnosti tohto protokolu; a

- b) živé modifikované organizmy, ktoré sú určené na používanie v uzavretých priestoroch, ich zreteľne označovala ako živé modifikované organizmy; a uvádzala všetky požiadavky na bezpečné nakladanie, uskladnenie, prepravu a používanie, kontaktnú adresu, kde možno získať ďalšie informácie, vrátane mena a adresy jednotlivca a inštitúcie, ktorej sa živé modifikované organizmy zasielajú; a
- c) živé modifikované organizmy, ktoré sú určené pre zámerné zavedenie do životného prostredia zmluvnej strany dovozu a akékoľvek iné živé modifikované organizmy v rámci protokolu, zreteľne označovala ako živé modifikované organizmy; uvádzala identita a relevantné znaky a/alebo charakteristiky, akékoľvek požiadavky na bezpečné nakladanie, uskladnenie, prepravu a používanie, kontaktnú adresu, kde možno získať ďalšie informácie a, ak to bude vhodné, meno a adresu dovozcu a vývozcu; a aby obsahovala vyhlásenie, že pohyb je v súlade s požiadavkami tohto protokolu, vzťahujúcimi sa na vývozcu.

3. Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu, konzultujúc s ostatnými príslušnými medzinárodnými orgánmi, zväzi potrebu a postup vytvorenia noriem týkajúcich sa praxe označovania, nakladania, balenia a prepravy.

Článok 19

Príslušné národné orgány a národné kontaktné miesta

1. Každá zmluvná strana určí jedno národné kontaktné miesto, ktoré bude v jej mene zodpovedné za styk so sekretariátom. Každá zmluvná strana taktiež určí jeden alebo viac príslušných národných orgánov, ktoré budú zodpovedné za vykonávanie administratívnych funkcií požadovaných týmto protokolom, a ktoré budú oprávnené konať v mene tejto zmluvnej strany vo veciach týchto funkcií. Zmluvná strana môže určiť jediný subjekt, ktorý bude plniť funkcie kontaktného miesta aj príslušného národného orgánu.

2. Každá zmluvná strana najneskôr do termínu nadobudnutia platnosti tohto protokolu pre túto zmluvnú stranu oznámi sekretariátu názvy a adresy kontaktného miesta a príslušného národného orgánu alebo orgánov. V prípade, že zmluvná strana vymenuje viac než jeden príslušný orgán, doručí sekretariátu písomné oznámenie s relevantnými informáciami o príslušných kompetenciách týchto orgánov. Takéto informácie budú minimálne určovať, ktorý kompetentný úrad sa zaoberá ktorým druhom živých modifikovaných organizmov. Každá zmluvná strana bezodkladne oznámi sekretariátu akékoľvek zmeny týkajúce sa menovania národného kontaktného miesta alebo zmeny názvu a adresy alebo kompetencií svojho príslušného národného orgánu alebo orgánov.

3. Sekretariát bude bezodkladne informovať zmluvné strany o oznámeniach, ktoré dostal podľa vyššie uvedeného odseku 2 a sprístupní tieto informácie tiež prostredníctvom klíringového strediska biologickej bezpečnosti.

Článok 20

Výmena informácií a klíringové stredisko biologickej bezpečnosti

1. Týmto sa ustanovuje klíringové stredisko biologickej bezpečnosti ako súčasť mechanizmu klíringového strediska podľa článku 18 odsek 3 dohovoru, na účel:

- a) uľahčovania výmeny vedeckých, technických, environmentálnych a právnych informácií a poznatkov o živých modifikovaných organizmoch; a
- b) pomoci zmluvným stranám pri vykonávaní protokolu, berúc do úvahy aj osobitné potreby zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami, najmä najmenej rozvinutými a malými ostrovnými rozvojovými štátmi, a krajinami v procese prechodu na trhovou ekonomiku, ako aj krajinám, ktoré sú centrami pôvodu a centrami genetickej diverzity.

2. Klíringové stredisko biologickej bezpečnosti bude slúžiť ako prostriedok na sprístupňovanie informácií na účely odseku 1. Zmluvným stranám bude zabezpečovať prístup k informáciám týkajúcim sa vykonávania protokolu, ktoré poskytnú zmluvné strany. Bude tiež zabezpečovať, podľa možnosti, prístup k ostatným medzinárodným mechanizmom výmeny informácií o biologickej bezpečnosti.

3. Bez toho, aby bola dotknutá ochrana dôverných informácií, každá zmluvná strana sprístupní do klíringového strediska biologickej bezpečnosti akékoľvek informácie, ktoré sú požadované na sprístupnenie do klíringového strediska biologickej bezpečnosti podľa tohto protokolu, a tiež:

- a) akékoľvek existujúce zákony, nariadenia a usmernenia na vykonávanie protokolu, ako aj informácie požadované zmluvnými stranami pre postup vydávania súhlasu na základe predbežnej informácie;
- b) akékoľvek dvojstranné, regionálne a viacstranné zmluvy a dohody;
- c) súhrny svojich hodnotení rizika alebo environmentálnych preskúmaní živých modifikovaných organizmov vytvárané prostredníctvom právne upraveného procesu a vykonané v súlade s článkom 15, vrátane, ak je to vhodné, relevantných informácií o produktoch z nich odvodených, menovite o spracovaných materiáloch, ktoré sú pôvodom zo živých modifikovaných organizmov, obsahujúcich zistiteľné nové kombinácie replikovateľného genetického materiálu získané použitím modernej biotechnológie;
- d) svoje záverečné rozhodnutie ohľadom dovozu alebo uvoľnenia živých modifikovaných organizmov; a

e) správy predložené zmluvnou stranou podľa článku 33 vrátane správ o vykonávaní postupu na vydávanie súhlasu na základe predbežnej informácie.

4. Spôsob fungovania klíringového strediska biologickej bezpečnosti, vrátane správ o jeho činnosti, sa dohodne na prvom zasadnutí Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu a ďalej sa bude preskúmavať.

Článok 21

Dôverné informácie

1. Zmluvná strana dovozu umožní oznamovateľovi, aby určil informácie predkladané podľa postupov tohto protokolu alebo požadované zmluvnou stranou dovozu ako súčasť postupu na vydávanie súhlasu na základe predbežnej informácie podľa protokolu, s ktorými by sa malo narábať ako s dôvernými. Na požiadanie v takých prípadoch poskytne zdôvodnenie.

2. Zmluvná strana dovozu bude konzultovať s oznamovateľom, ak dospeje k názoru, že informácie určené oznamovateľom ako dôverné nie sú takého charakteru, aby bolo potrebné s nimi narábať ako s dôvernými, a bude informovať oznamovateľa o svojom rozhodnutí pred akýmkoľvek zverejnením informácií, pričom na požiadanie uvedie dôvody svojho rozhodnutia, ako aj možnosť konzultácií a interného preskúmania rozhodnutia pred zverejnením informácie.

3. Každá zmluvná strana bude chrániť dôverné informácie prijaté v rámci protokolu, vrátane akýchkoľvek dôverných informácií získaných v kontexte postupu na vydávanie súhlasu na základe predchádzajúcej informácie podľa protokolu. Každá zmluvná strana sa uistí, že má spôsob na ochranu takýchto informácií a bude chrániť dôvernosť takýchto informácií spôsobom, ktorý nebude menej priaznivý, než sa uplatňuje na dôverné informácie v súvislosti so živými modifikovanými organizmami produkovanými vnútroštátne.

4. Zmluvná strana dovozu nebude využívať takéto informácie na komerčné účely, okrem prípadov, keď na to oznamovateľ dá písomný súhlas.

5. Ak predkladateľ oznámenie stiahne alebo stiahol, zmluvná strana dovozu bude rešpektovať dôvernosť komerčných a priemyselných informácií, vrátane informácií o výskume a vývoji ako aj informácií, na ktorých dôvernosti sa zmluvná strana a oznamovateľ nezhodli.

6. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 5, nebudú považované za dôverné nasledujúce informácie:

- a) názov a adresa oznamovateľa;
- b) všeobecný opis živého modifikovaného organizmu;

- c) súhrn hodnotenia rizika účinkov na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc do úvahy aj zdravie ľudí; a
- d) akékoľvek metódy a plány havarijnej odozvy.

Článok 22

Budovanie kapacít

1. Zmluvné strany budú spolupracovať pri vytváraní a/alebo posilňovaní ľudských zdrojov a inštitucionálnych kapacít v oblasti biologickej bezpečnosti, vrátane biotechnológie v rozsahu, aký vyžaduje biologická bezpečnosť s cieľom účinného vykonávania tohto protokolu v zmluvných stranách, ktoré sú rozvojovými krajinami, a medzi nimi predovšetkým najmenej rozvinutými a malými ostrovnými rozvojovými štátmi a v zmluvných stranách, ktoré sú krajinami v procese prechodu na trhovou ekonomiku, prostredníctvom existujúcich globálnych, regionálnych, subregionálnych a národných inštitúcií a organizácií a, ak to bude vhodné, prostredníctvom vytvárania podmienok na zapojenie súkromného sektora.

2. Na účely vykonávania odseku 1, vo vzťahu k spolupráci pri vytváraní kapacít v oblasti biologickej bezpečnosti, sa budú plne zohľadňovať potreby zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami, a medzi nimi predovšetkým najmenej rozvinutými krajinami a malými ostrovnými rozvojovými štátmi, týkajúce sa finančných zdrojov a prenosu technológií a know-how v súlade s príslušnými ustanoveniami Dohovoru. Spolupráca pri budovaní kapacít, v závislosti od odlišnej situácie, spôsobilosti a požiadaviek každej zmluvnej strany, bude zahŕňať vedecký a technický výcvik pre správny a bezpečný manažment biotechnológie a pre využitie hodnotenia rizika a riadenia rizika pre biologickú bezpečnosť a zlepšenie technologických a inštitucionálnych kapacít pre biologickú bezpečnosť. Potreby zmluvných strán, ktoré sú krajinami v procese prechodu na trhovou ekonomiku, pre budovanie kapacít pre biologickú bezpečnosť budú tiež plne brané do úvahy.

Článok 23

Verejné povedomie a účasť verejnosti

1. Zmluvné strany budú:
- a) podporovať a umožňovať zvyšovanie verejného povedomia, výchovu a účasť verejnosti týkajúcu sa bezpečného transferu, nakladania a používania živých modifikovaných organizmov s ohľadom na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, berúc tiež do úvahy riziká pre zdravie ľudí. V súvislosti s uvedeným budú zmluvné strany spolupracovať, ak to bude vhodné, s inými štátmi a medzinárodnými orgánmi;
- b) usilovať sa zabezpečiť, aby povedomie a výchova verejnosti zahrnovali prístup k informáciám o živých modifikovaných organizmoch, určených v súlade s týmto protokolom, ktoré môžu byť dovážané.
2. Zmluvné strany budú v súlade s ich príslušnými zákonmi a nariadeniami konzultovať s verejnosťou pri rozhodovacom procese v súvislosti so živými modifikovanými organizmami

a sprístupnia výsledky takýchto rozhodnutí verejnosti, pričom budú zohľadňovať dôverné informácie v súlade s článkom 21.

3. Každá zmluvná strana sa bude usilovať informovať verejnosť o prostriedkoch prístupu verejnosti ku klíringovému stredisku biologickej bezpečnosti.

Článok 24

Nezmluvné strany

1. Cezhraničné pohyby živých modifikovaných organizmov medzi zmluvnými a nezmluvnými stranami musia byť v súlade s cieľom tohto protokolu. Zmluvné strany môžu uzatvárať dvojstranné, regionálne alebo viacstranné zmluvy a dohody s nezmluvnými stranami, týkajúce sa týchto cezhraničných pohybov.

2. Zmluvné strany budú vyzývať nezmluvné strany, aby sa pripojili k tomuto protokolu a aby prispievali do klíringového strediska biologickej bezpečnosti vhodnými informáciami o živých modifikovaných organizmoch uvoľnených, dovezených alebo vyvezených z oblastí, ktoré podliehajú ich vnútroštátnej jurisdikcii.

Článok 25

Nelegálne cezhraničné pohyby

1. Každá zmluvná strana prijme vhodné domáce opatrenia zamerané na predchádzanie a, ak to bude vhodné, na postihovanie nelegálnych cezhraničných pohybov živých modifikovaných organizmov, uskutočňovaných v rozpore s domácimi opatreniami, na vykonávanie tohto protokolu. Takéto pohyby sa budú považovať za nelegálne cezhraničné pohyby.

2. V prípade nelegálneho cezhraničného pohybu môže dotknutá zmluvná strana, ak je to vhodné, vyžadovať od zmluvnej strany pôvodu, aby na vlastné náklady zabezpečila zneškodnenie živého modifikovaného organizmu repatriáciou alebo zničením.

3. Každá zmluvná strana sprístupní pre klíringové stredisko biologickej bezpečnosti informácie o prípadoch nelegálnych cezhraničných pohybov, ktoré sa jej týkajú.

Článok 26

Sociálno-ekonomické hľadiská

1. Zmluvné strany pri prijímaní rozhodnutí o dovoze podľa tohto protokolu alebo podľa svojich domácich opatrení na vykonávanie protokolu môžu v súlade s ich medzinárodnými záväzkami brať do úvahy sociálno-ekonomické hľadiská vyplývajúce z vplyvu živých modifikovaných organizmov na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity, najmä s ohľadom na hodnotu biologickej diverzity pre pôvodné a miestne komunity.

2. Zmluvné strany sa vyzývajú k spolupráci na výskume a na výmene informácií o akýchkoľvek sociálno-ekonomických vplyvoch živých modifikovaných organizmov, najmä na pôvodné a miestne komunity.

Článok 27

Zodpovednosť a odškodnenie

Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu na svojom prvom zasadnutí schváli proces na vytvorenie primeraných medzinárodných pravidiel a postupov v oblasti zodpovednosti za škodu a náhrady škody, ktorá je výsledkom cezhraničných pohybov živých modifikovaných organizmov, pričom analyzuje a vhodným spôsobom zohľadní prebiehajúce procesy v medzinárodnom práve o týchto záležitostiach a vyvinie úsilie na ukončenie tohto procesu do štyroch rokov.

Článok 28

Finančný mechanizmus a zdroje

1. Zmluvné strany pri zvažovaní finančných zdrojov na vykonávanie tohto protokolu budú brať do úvahy ustanovenia článku 20 Dohovoru.

2. Finančný mechanizmus ustanovený v článku 21 Dohovoru, prostredníctvom inštitucionálnej štruktúry, ktorej bolo zverené jeho fungovanie, bude slúžiť ako finančný mechanizmus tohto protokolu

3. S ohľadom na budovanie kapacít podľa článku 22 tohto protokolu, bude Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu pri poskytovaní usmernenia ohľadom finančného mechanizmu, uvedeného v odseku 2 vyššie, na jeho posúdenie Konferenciou zmluvných strán, brať do úvahy potrebu finančných zdrojov zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami, medzi nimi predovšetkým najmenej rozvinutými krajinami a malými ostrovnými rozvojovými štátmi.

4. V kontexte odseku 1 budú zmluvné strany brať do úvahy potreby zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami, medzi nimi predovšetkým najmenej rozvinutými krajinami a malými ostrovnými rozvojovými štátmi, ako aj zmluvných strán, ktoré sú krajinami v procese prechodu na trhovú ekonomiku, pri ich úsilí identifikovať a implementovať požiadavky na budovanie kapacít na účely vykonávania tohto protokolu.

5. Usmernenia pre finančný mechanizmus Dohovoru v relevantných rozhodnutiach Konferencie zmluvných strán, vrátane rozhodnutí, ktoré boli dohodnuté pred prijatím tohto protokolu, sa budú uplatňovať mutatis mutandis na ustanovenia tohto článku.

6. Zmluvné strany, ktoré sú rozvinutými krajinami, môžu poskytovať a zmluvné strany, ktoré sú rozvojovými krajinami a zmluvné strany, ktoré sú krajinami v procese prechodu na trhovú ekonomiku, môžu využívať aj finančné a technologické

zdroje pre vykonávanie ustanovení tohto protokolu prostredníctvom dvojstranných, regionálnych a viacstranných kanálov.

Článok 29

Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu

1. Konferencia zmluvných strán bude slúžiť na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu.

2. Zmluvné strany Dohovoru, ktoré nie sú zmluvnými stranami tohto protokolu, sa môžu zúčastňovať ako pozorovatelia na rokovaní akéhokoľvek zasadnutia Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu. Keď bude Konferencia zmluvných strán slúžiť na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu, rozhodnutia v rámci tohto protokolu budú prijímané len zmluvnými stranami tohto protokolu.

3. Keď bude Konferencia zmluvných strán slúžiť na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu, každý člen výboru Konferencie zmluvných strán zastupujúci zmluvnú stranu Dohovoru, ktorá zároveň nie je zmluvnou stranou tohto protokolu, bude nahradený členom zvoleným zmluvnými stranami tohto protokolu spomedzi zástupcov zmluvných strán tohto protokolu.

4. Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu bude pravidelne skúmať vykonávanie tohto protokolu a v rámci svojho mandátu prijme rozhodnutia potrebné na podporu jeho efektívneho vykonávania. Bude plniť funkcie pridelené jej týmto protokolom a bude:

- vydávať odporúčania ku všetkým otázkam potrebným na vykonávanie tohto protokolu;
- vytvárať pomocné orgány nevyhnutné na vykonávanie tohto protokolu;
- vyhľadávať a využívať, ak to bude vhodné, služby a informácie poskytované príslušnými medzinárodnými organizáciami a medzivládnyimi a mimovládnyimi orgánmi, ako aj spoluprácu s nimi;
- stanovovať formu a intervaly pre odosielanie informácií, ktoré sa majú predkladať v súlade s článkom 33 tohto protokolu a posudzovať tieto informácie, rovnako ako správy predkladané ktorýmkoľvek pomocným orgánom;
- zvažovať a prijímať podľa požiadaviek dodatky k tomuto protokolu a jeho prílohám, ako aj akékoľvek iné dodatočné prílohy k tomuto protokolu, ktoré sú považované za nevyhnutné na vykonávanie tohto protokolu; a
- vykonávať ďalšie funkcie, ktoré môžu byť požadované na vykonávanie tohto protokolu.

5. Rokovací poriadok Konferencie zmluvných strán a finančné pravidlá Dohovoru budú uplatňované mutatis mutandis v rámci tohto protokolu, ak Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu nerozhodne inak.

6. Prvé zasadnutie Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu bude zvolané sekretariátom spoločne s prvým zasadnutím Konferencie zmluvných strán, ktoré je plánované po dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu. Nasledujúce riadne zasadnutia Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu, sa budú konať spoločne s riadnymi zasadnutiami Konferencie zmluvných strán, ak Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu nerozhodne inak.

7. Mimoriadne zasadnutia Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu sa budú konať v takých termínoch, ktoré bude Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu považovať za potrebné alebo na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek zmluvnej strany, za predpokladu, že v lehote šiestich mesiacov od termínu, keď sekretariát oboznámi zmluvné strany so žiadosťou, žiadosť podporí najmenej jedna tretina zmluvných strán.

8. Organizácia Spojených národov, jej špecializované organizácie a Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu, ako aj ktorýkoľvek členský štát týchto organizácií alebo ich pozorovatelia, ktorí nie sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa na zasadnutiach Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu môžu zúčastňovať ako pozorovatelia. Ktorýkoľvek orgán alebo organizácia na národnej alebo medzinárodnej, vládnej alebo mimovládnej úrovni s pôsobnosťou vo veciach týkajúcich sa tohto protokolu, a ktorý informoval sekretariát o svojom záujme zúčastniť sa na zasadnutí Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu ako pozorovateľ, sa môže zúčastniť, ak najmenej jedna tretina zmluvných strán nevznesie námietku. Ak nie je v tomto článku uvedené inak, prítomnosť a účasť pozorovateľov sa bude riadiť rokovacím poriadkom, ako je uvedené v odseku 5 vyššie.

Článok 30

Pomocné orgány

1. Ktorýkoľvek pomocný orgán ustanovený Dohovorom alebo v rámci Dohovoru môže na základe rozhodnutia Konferencie zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu plniť úlohy tohto protokolu. V takom prípade zasadnutie zmluvných strán špecifikuje, ktoré funkcie bude tento orgán vykonávať.

2. Zmluvné strany Dohovoru, ktoré nie sú zmluvnými stranami tohto protokolu, sa môžu zúčastňovať na rokovaní ktoréhokoľvek zasadnutia pomocných orgánov protokolu ako pozorovatelia. Keď pomocný orgán Dohovoru slúži ako pomocný orgán tohto protokolu, rozhodnutia v rámci tohto protokolu budú prijímané len zmluvnými stranami tohto protokolu.

3. Keď pomocný orgán Dohovoru vykonáva svoje funkcie vo veciach týkajúcich sa tohto protokolu, ktorýkoľvek člen úradu tohto pomocného orgánu zastupujúci zmluvnú stranu Dohovoru, ktorá zároveň nie je zmluvnou stranou protokolu, bude nahradený členom zvoleným zmluvnými stranami tohto protokolu sponedzi zástupcov zmluvných strán tohto protokolu.

Článok 31

Sekretariát

1. Sekretariát ustanovený podľa článku 24 Dohovoru bude slúžiť ako sekretariát tohto protokolu.

2. Článok 24, odsek 1 Dohovoru o funkciách sekretariátu sa bude vzťahovať *mutatis mutandis* na tento protokol.

3. V miere, ako ich možno diferencovať, budú nielen náklady na činnosť sekretariátu pre tento protokol zmluvné strany tohto protokolu. Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu rozhodne na svojom prvom stretnutí o potrebných finančných úpravách na tento účel.

Článok 32

Vzťah k dohovoru

Ustanovenia Dohovoru vzťahujúce sa na jeho protokoly sa budú uplatňovať na tento protokol, ak nie je uvedené v tomto protokole inak.

Článok 33

Monitoring a predkladanie správ

Každá zmluvná strana bude monitorovať realizáciu svojich záväzkov vyplývajúcich z tohto protokolu a bude predkladať Konferencii zmluvných strán slúžiacej na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu v intervaloch, ktoré táto ustanoví, správy o opatreniach, ktoré prijala na vykonávanie protokolu.

Článok 34

Súlad

Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu na svojom prvom zasadnutí posúdi a schválí postupy spolupráce a inštitucionálne mechanizmy na podporu súladu s ustanoveniami tohto protokolu a na riešenie prípadov nesúladu. Tieto postupy a mechanizmy budú obsahovať ustanovenia pre poskytnutie rady alebo pomoci tam, kde je to vhodné. Budú oddelené od a nedotknú sa postupov a mechanizmov urovnávania sporov ustanovených podľa článku 27 Dohovoru.

Článok 35

Hodnotenie a preskúmanie

Konferencia zmluvných strán slúžiaca na stretnutie zmluvných strán tohto protokolu vykoná po piatich rokoch od nadobudnutia platnosti tohto protokolu a potom najmenej každých ďalších päť rokov vyhodnotenie jeho platnosti, vrátane hodnotenia jeho postupov a príloh.

Článok 36**Podpis**

Tento protokol bude otvorený na podpis štátom alebo organizáciám regionálnej hospodárskej integrácie od 15. do 26. mája 2000 na Úrade Organizácie Spojených národov v Nairobi a od 5. júna 2000 do 4. júna 2001 na ústredí Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 37**Nadobudnutie platnosti**

1. Tento protokol nadobudne platnosť na deväťdesiaty deň po uložení päťdesiatej listiny o ratifikácii, prijatí alebo schválení, alebo o prístupe k protokolu štátmi alebo organizáciami regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru.

2. Tento protokol nadobudne platnosť pre štát alebo organizáciu regionálnej hospodárskej integrácie, ktorá tento protokol ratifikuje, prijme alebo schváli, alebo k nemu pristúpi po nadobudnutí jeho platnosti podľa odseku 1, na deväťdesiaty deň odo dňa, keď tento štát alebo organizácia regionálnej hospodárskej integrácie uložili listinu o ratifikácii, prijatí alebo schválení alebo listinu o prístupe k protokolu alebo v deň nadobudnutia platnosti Dohovoru pre tento štát alebo organizáciu regionálnej hospodárskej integrácie, podľa toho, čo sa uskutoční neskôr.

3. Na účely odsekov 1 a 2 sa nebude žiadna listina, ktorú uložila organizácia regionálnej hospodárskej integrácie k listinám uloženým členskými štátmi tejto organizácie, pokladať za dodatočnú.

Článok 38**Výhrady**

Voči tomuto protokolu nemožno vzniesť žiadne výhrady.

Článok 39**Odstúpenie**

1. Kedykoľvek po dvoch rokoch odo dňa, keď tento protokol nadobudne platnosť pre zmluvnú stranu, môže táto zmluvná strana podať depozitárovi písomné oznámenie o odstúpení od protokolu.

2. Každé takéto odstúpenie sa uskutoční po uplynutí jedného roka odo dňa, kedy depozitár obdržal písomné oznámenie alebo v takom neskoršom termíne, ktorý môže byť uvedený v oznámení o odstúpení.

Článok 40**Autentické texty**

Pôvodné vyhotovenie tohto protokolu, ktorého arabské, čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenia sú rovnako autentické, bude uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.

NA DŮKAZ TOHO podpísaní, k tomuto aktu riadne splnomocnení, podpísali tento protokol.

V Montreali, dňa dvadsiateho deviateho januára dvetisíc.

Príloha I k prílohe A

INFORMÁCIE POŽADOVANÉ V OZNÁMENIACH PODEĽA ČLÁNKOV 8, 10 A 13

- a) Meno, adresa a podrobnosti o kontakte vývozcu.
 - b) Meno, adresa a podrobnosti o kontakte dovozcu.
 - c) Názov a identita živého modifikovaného organizmu, ako aj domáca klasifikácia stupňa biologickej bezpečnosti živého modifikovaného organizmu v štáte vývozu, ak táto existuje.
 - d) Plánovaný dátum alebo dátumy cezhraničného pohybu, pokiaľ sú známe.
 - e) Taxonomické zaradenie, bežný názov, miesto zberu alebo nadobudnutia a charakteristiky organizmu príjemcu alebo parentálnych organizmov súvisiace s biologickou bezpečnosťou.
 - f) Centrá pôvodu a centrá genetickej diverzity organizmu príjemcu a/alebo rodičovských organizmov, ak sú známe a popis biotopu, kde organizmus môže prežívať, alebo sa reprodukovať.
 - g) Taxonomické zaradenie, bežný názov, miesto zberu alebo nadobudnutia a charakteristiky organizmu darcu alebo darcov súvisiace s biologickou bezpečnosťou.
 - h) Opis nukleovej kyseliny alebo zavedenej modifikácie, použitej techniky a výsledných vlastností živého modifikovaného organizmu.
 - i) Plánované využitie živého modifikovaného organizmu alebo produktov z neho, menovite spracovaných materiálov, ktoré sú pôvodom zo živých modifikovaných organizmov, obsahujúcich zistiteľné nové kombinácie replikovateľného genetického materiálu získaného použitím modernej biotechnológie.
 - j) Množstvo alebo objem živých modifikovaných organizmov, ktorý má byť prepravený.
 - k) Predchádzajúca a súčasná správa o hodnotení rizík v súlade s prílohou III.
 - l) Navrhované metódy na bezpečné nakladanie, uskladňovanie, prepravu a používanie, vrátane balenia, označovania, dokumentácie, zneškodňovania a havarijných postupov, ak to bude vhodné.
 - m) Právny status živého modifikovaného organizmu (napríklad či je v štáte vývozu zakázaný, či podlieha iným obmedzeniam alebo či bol povolený na uvoľnenie do životného prostredia) a dôvod alebo dôvody pre zákaz, ak bol živý modifikovaný organizmus v štáte vývozu zakázaný.
 - n) Výsledok a účel každého oznámenia, ktoré vývozca poskytol iným štátom v súvislosti so živým modifikovaným organizmom, ktorý má byť prepravovaný.
 - o) Vyhlásenie, že vyššie uvedené informácie sú vecne správne.
-

Príloha II k prílohe A

INFORMÁCIE POŽADOVANÉ O ŽIVÝCH MODIFIKOVANÝCH ORGANIZMOCH URČENÝCH NA PRIAME VYUŽITIE AKO POTRAVINY ALEBO KRMIVO ALEBO NA SPRACOVANIE PODĽA ČLÁNKU 11

- a) Meno a podrobnosti o kontaktných údajoch žiadateľa o rozhodnutie na domáce použitie.
 - b) Meno a podrobnosti o kontaktných údajoch zodpovedného za rozhodnutie.
 - c) Názov a identifikácia živého modifikovaného organizmu.
 - d) Popis génovej modifikácie, použitej techniky a výsledných charakteristík živého modifikovaného organizmu.
 - e) Každá jedinečná identifikácia živého modifikovaného organizmu.
 - f) Taxonomické zaradenie, bežný názov, miesto zberu alebo nadobudnutia a charakteristiky organizmu príjemcu alebo parentálnych organizmov súvisiace s biologickou bezpečnosťou.
 - g) Centrá pôvodu a centrá genetickej diverzity organizmu príjemcu a/alebo rodičovského organizmu, ak sú známe, a opis biotopu, kde organizmus môže pretrvávať alebo sa reprodukovať.
 - h) Taxonomické zaradenie, bežný názov, miesto zberu alebo nadobudnutia a charakteristiky darcu alebo darcov, súvisiace s biologickou bezpečnosťou.
 - i) Povolené používanie živého modifikovaného organizmu.
 - j) Správa o hodnotení rizika podľa prílohy III.
 - k) Navrhované metódy na bezpečné nakladanie, uskladňovanie, prepravu a používanie, vrátane balenia, označovania, dokumentácie, zneškodňovania a havarijných postupov, ak to bude vhodné.
-

Príloha III k prílohe A

HODNOTENIE RIZIKA**Cieľ**

1. Cieľom hodnotenia rizika podľa tohto protokolu je identifikovať a hodnotiť potenciálne nepriaznivé vplyvy živých modifikovaných organizmov na ochranu a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity v potenciálne vhodnom prijímajúcom životnom prostredí, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí.

Použitie hodnotenia rizika

2. Hodnotenie rizika využívajú príslušné orgány, okrem iného, pri vydávaní fundovaných rozhodnutí týkajúcich sa živých modifikovaných organizmov.

Základné zásady

3. Hodnotenie rizika sa má vykonávať vedecky správnym a transparentným spôsobom a môže brať do úvahy odborné rady a usmernenia vypracované príslušnými medzinárodnými organizáciami.
4. Nedostatok vedeckého poznania alebo absencia vedeckého konsenzu sa nemusia nutne pokladať za označenie určitého stupňa rizika, neprítomnosť rizika, alebo prípustné riziko.
5. Riziká súvisiace so živými modifikovanými organizmami alebo produktmi z nich, menovite polotovarmi, ktoré sú vyrobené zo živých modifikovaných organizmov, obsahujúce zistiteľné nové kombinácie replikovateľného genetického materiálu, získaného použitím modernej biotechnológie, by mali byť posudzované v kontexte rizík, ktoré predstavujú pre nemodifikované organizmy príjemcov alebo parentálnych organizmov v potenciálne prijímajúcom životnom prostredí.
6. Hodnotenie rizika sa musí vykonávať pre každý prípad jednotlivo. Požadované informácie sa môžu prípad od prípadu líšiť charakterom a stupňom podrobnosti, v závislosti od dotknutého živého modifikovaného organizmu, jeho zamýšľaného využitia a potenciálne prijímajúceho životného prostredia.

Metodika

7. Proces hodnotenia rizika môže viesť na jednej strane k potrebe ďalších informácií o konkrétnych subjektoch, ktoré môžu byť identifikované a požadované počas procesu hodnotenia, zatiaľ čo na druhej strane informácie o iných aspektoch nemusia byť v niektorých prípadoch dôležité.
8. Hodnotenie rizika znamená na splnenie svojho cieľa, podľa vhodnosti, nasledujúce kroky:
 - a) identifikáciu akýchkoľvek nových genotypových alebo fenotypových charakteristík súvisiacich so živým modifikovaným organizmom, ktoré môžu mať nepriaznivé účinky na biologickú diverzitu v potenciálne prijímajúcom životnom prostredí, berúc do úvahy aj riziká pre zdravie ľudí;
 - b) vyhodnotenie pravdepodobnosti výskytu týchto nepriaznivých účinkov, berúc do úvahy úroveň a druh vystavenia potenciálne prijímajúceho životného prostredia živému modifikovanému organizmu;
 - c) vyhodnotenie dôsledkov nepriaznivých účinkov, ak by sa vyskytli;
 - d) odhad celkového rizika, ktoré predstavuje živý modifikovaný organizmus, na základe vyhodnotenia pravdepodobnosti a dôsledkov výskytu identifikovaných nepriaznivých účinkov;
 - e) odporúčanie, či riziká sú, alebo nie sú prípustné alebo ovládateľné, vrátane, ak je to potrebné, určenia stratégií na riadenie týchto rizík; a
 - f) ak existuje neistota v súvislosti s úrovňou rizika, môže byť riešená vyžiadanim dodatočných informácií k špecifickým otázkam alebo realizáciou vhodných stratégií riadenia rizika a/alebo monitorovaním živého modifikovaného organizmu v prijímajúcom životnom prostredí.

Aspekty na zváženie:

9. V závislosti od prípadu sa zoberú pri hodnotení rizika do úvahy príslušné technické a vedecké podrobnosti týkajúce sa charakteristík nasledujúcich prvkov:
 - a) *Organizmus príjemcu alebo parentálny organizmus.* Biologické charakteristiky organizmu príjemcu alebo parentálneho organizmu, vrátane informácií o taxonomickom zaradení, bežnom názve, pôvode, centrách pôvodu a centrách genetickej diverzity ak sú známe, a popis biotopu kde organizmus môže pretrvávať alebo sa reprodukovať;
 - b) *Organizmus alebo organizmy darcov.* Taxonomické zaradenie a bežný názov, zdroj a relevantné biologické charakteristiky organizmu darcu;

- c) *Nosič*. Charakteristiky nosiča vrátane jeho identity, ak ich má, a zdroj alebo pôvod a rozsah jeho hostiteľov;
 - d) *Vložka alebo vložky a/alebo charakteristiky modifikácie*. Genetické charakteristiky vkladanej nukleovej kyseliny a jej funkcia, a/alebo charakteristiky zavedenej modifikácie;
 - e) *Živý modifikovaný organizmus*. Identita živého modifikovaného organizmu a rozdiely medzi biologickými charakteristikami živého modifikovaného organizmu a charakteristikami organizmu príjemcu alebo parentálneho organizmu;
 - f) *Detekcia a identifikácia živého modifikovaného organizmu*. Navrhované metódy na detekciu a identifikáciu a ich špecifickosť, citlivosť a spoľahlivosť;
 - g) *Informácie súvisiace so zamýšľaným použitím*. Informácie súvisiace so zamýšľaným využitím živého modifikovaného organizmu, vrátane nového alebo zmeneného použitia v porovnaní s organizmom príjemcu alebo parentálnych organizmov; a
 - h) *Prijímajúce životné prostredie*. Informácie o umiestnení, geografické, klimatické a ekologické charakteristiky, vrátane relevantných informácií o biologickej diverzite a centrách pôvodu potenciálne prijímajúceho životného prostredia.
-

PRÍLOHA B

**VYHLÁSENIE EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA V SÚLADE S ČLÁNKOM 34 ODS. 3 DOHOVORU
O BIOLOGICKEJ DIVERZITE**

Európske spoločenstvo vyhlasuje, že v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, najmä jej článkom 175 ods. 1, je oprávnené na uzatváranie medzinárodných zmlúv a na vykonávanie záväzkov z nich vyplývajúcich, čím prispieva k dosiahnutiu nasledovných cieľov:

- zachovanie, ochrana a zlepšenie kvality životného prostredia
- ochrana zdravia ľudí
- rozvážna a racionálna využiteľnosť prírodných zdrojov
- podporovanie opatrení na medzinárodnej úrovni, ktoré sa týkajú regionálnych alebo celosvetových problémov životného prostredia.

Naviac, Európske spoločenstvo vyhlasuje, že už prijalo právne nástroje, záväzné pre jeho členské štáty, ktoré sa týkajú záležitostí uvedených v tomto protokole, a bude predkladať a aktualizovať, ak to bude vhodné, zoznam právnych nástrojov pre klíringové stredisko biologickej bezpečnosti, v súlade s článkom 20 ods. 3 Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti.

Európske spoločenstvo je zodpovedné za vykonanie tých záväzkov vyplývajúcich z Kartagenského protokolu o biologickej bezpečnosti, ktoré sú upravené platným právom spoločenstva.

Výkon oprávnenia spoločenstva, je podľa jeho povahy, podriadený nepretržitému vývoju.
